

ПЕТКО ТОДОРОВ

НЕДЕЛЯ

chitanka.info

Пък и те сякаш напук му вървяха. — И лудини, и ветрогонства — всичко е на млади простено; ама нали попът си е открай все така опърничав и неразбран? Колкото той повече ги съди и гълчи да си сберат ума, да влязат в пътя, толкоз те си разпасват поясите и нехаят. Та и тази вечер — слънцето още копраля над заход, още вечерня не пуснала, а те, щом причука клепалото, зарязаха и работа, и шетня в къщи, и един по един току се запътиха към кръчмата. Дойде Дамян Отвъдянченина, Брайно, по тях и Динко Гергин, сбраха се най-подир всички и дружен говор сториха: никой тази вечер на кладенеца да не стъпи — от заговезни като са вирнали носове момите, нека барим веднъж ги познаят!...

Черкова пусна, припрени стопанки се прибраха в къщи, подир малко задрънкаха ковани менци: оттук-оттаме моми, скършени, пременени, с кобилица на рамо, забързаха към извора. Момците само надзъртат из кръчмата, засукват мустаци и си подмигват един друг. Не рачи да отиде дори Динко Гергин, макар че от вчера се бе вrekъл на Дена да я причака.

— Какво ли се озвъртат, какво ли поглеждат сега? — се усмихна Брайно.

— Нека, нека се понадяват! — климна Дамян и големият му калпак се чак до вежди изкриви.

Ала още слънцето снишено дебнеше вечерния здрач през високите буки на срещната китна дъбрава, и момите, ни чакали, ни се надявали, се показаха една след друга отдолу.

— Дявол момичета, усетиха ни! — скокна Брайно и всички момци се изстъпиха наред пред кръчмата. А момите вървят, мъдрят се и не вдигат очи, сякаш ги не виждат.

— Много сте бързоръки мари, Дено. Когичком смогнахте да се вредите всички на кладенеца и се връщате? — не стърпя Динко Гергин.

— Няма да чакаме ти да ни напълниш менците, я! — сопна се някоя отподир и всички моми пръхнаха от смях, че надхитрили момците.

— Ами пък ний току-тъй ли ще ви пуснем да си отидете с ненапити менци? — стъписа ги Дамян и всички се втурнаха да им препушчат пътя.

— Остави ме да мина — се изви Дена към Динка. — Ако си искал цвете, да си дошел: пред механа ли се менци напиват?...

Задърпаха се и другите, запресрещаха ги момците, най-подир Брайно изви зелената стомна из ръката на Кина: но докато я хване, стомната падна и се разби на земята. Разстъпиха се, крекнаха всички. А отдолу в туй време ето и попът.

— И туй чудо в наше село не бе се виждало — викна той — през пости сред село моми с момци да се задяват! Хора ли сте вий? Христиени ли сте? Де ще ви излезе края — мислите ли?

Момците възвърнаха настрана, спогледаха се усмихнато, сякаш съвсем незадети от приказките му; а той още повече се разсырди, отвори очи, па като подхвани:

— Вместо да додете на вечерня, да помогнете да разтребим, да наредим в черква, че утре е света неделя, вие сте се уловили с момите всред село през пости. И други бяха млади, и други луди глави виждаха — хаджи Стоянова син, Добри от края, и Нено, и Димитър, ама лудуваха, лудуваха и пак най-подир додоха на вяра: и смирени, и благочестиви, и набожни хора станаха. Само вий от дума не вземате, само на вас се не доказва, само вие не можете ума си да приберете...

Сърдеше се дядо поп на младите, че не влязат в пътя като всички хора, пък сякаш на ум не му иде, че пусто, лесно се не надвива на младо сърце! — Коста, хаджи Стояновият син, де се не скита на младини? По едно време никой не можеше да му влезе в дирята. И какви не разправяха за него! — Тоз го срещнал из Добруджа с цигански керван, на оногоз казали еди-де, че Коста се оженил за циганка вретенарка... Доде си бос, окъсан, западнал и уж хаджи Стоянов син, пък взе, та се ожени за най-сиромашкото момиче. — Ами кой можеше срещу Нена да излезе? — Все с чорбаджиите си имаше разправии: кмет ли стори нещо, писар ли някого закача — той всяко го за село ще се застъпва. — Че и Добри, дето го толкова хвали дядо поп: ни по-стар, ни по-преден познаваше — на кмета, на чорбаджиите на крака не става... Позастаряха, увиснаха им грижи на врата и да видиш как всеки наведе глава. Откогато на Коста се роди първото дете сляпо, пък второто и досега не може от пъпки да се очисти, като се е окумил — все за греховете си мисли. — И Нено зъбяст, вироглав — ожени се и залегна за свойто. Пък на Добра — помина се уйчо му във Влашко, оставил му пари и имот и да видиш сега как и мястото си знай, и на

сетния сиромах чест прави. Всички тъй един по един додоха на вяра. И харесваха се вече на дяда попа, та с пръст ги показва.

Щом всред самотни зори се обади черковният камбан, още клисарят на полилея свещите не бе напалил, и ето, заокашля се отвън, подранил Коста хаджи Стоянов, прекръсти се, запали свещ, па обори глава на трона. След него, докато попа зачете, и Нено, и Добри, и Димитър, наизправиха се всички от двете страни на аналоите и се закръстиха смиreno.

Подхвана от една страна старият псалт, даде отсреща с предран глас клисарят, няколко момчето нерешително сдавиха исото и сякаш молитвата на всички трепетно пристъпи към пребледнелите лица на светците, наредени пред олтаря, поде се и като да замря нагоре.

— Паки и паки господу помолим ся! — протяга през олтаря тържествен глас попът.

Всички сякаш се сепнаха, приведоха глава още по-ниско и замислени за греховете си, унесоха се в молитва. Наоколо в задимената черква тук тресне пламък, там се отекне друг, сякаш задавен вопъл откъснат от сърцето на грешник, и вощеници безмълвно заридаят.

Вече хладни морници побиват богомолците всред попотените стени на влажната черква, димът е тайнствено забулил околовръст, из кътовете се плахо спотаява здрача и само треперливият плам на вощениците хвърля мъжделив светлик из полумрака.

А през премрежени високи прозорци отдавна вече трепти на леки лъчезарни криле ясен майски ден, отсам надникне, оттатък надзърне и като да се присмива на смирени богомолци: подмигва си с кандила и светилници, провира се през полилейни билюри, а отскочили от тях няколко морави бои, сякаш пъстрокрили пеперуди, дяволито трептят и се ширят по отвъдната стена. Отвън на моравата се сбират, накрехнали калпаци, вакли момци, стар гайдарин за хоро да главят, че днес е празник за млади, по воля да празнуват! — Още от тъмни зори като вековен оргел сплетоха високи гласове ранобудни петли и тържествен химн се оттекна през дол и бърдо околовръст. След тях из широки двори се поде сдържаната мълва от звънците на пробудени стада; всред зелени дървеса чевръсти птички извиха кръшна песен; сепна се в последна дрямка неверен утренник, па хукна

през спотаени в сладък блян листа, скочи сред китни морави и по него извиха кръшно хоро пъстри цветя нанапред...

— И на туй хубаво време ще отида в черкова да се свра!...

— То и за веселба ще ви остане час, цял ден каква ви е работата? Вземни една вощеница, че иди се прекръсти — заподканя стара майка Брайна.

— Не ме познават мен светците! — изкриви врат Брайно. — Ей, като стана като Коста хаджи Стоянов, тогаз сутрин и вечер ще ходя, сега още не съм изпаднал до туй дередже...

Па накрехна калпака и изскокна навън.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.